

فراخوان اقدام فوری

میلیون‌ها دختر دانش‌آموز در معرض خطر مسمومیت

حق تحصیل، سلامت و حیات میلیون‌ها دانش‌آموز دختر در بحبوحه حملات شیمیایی که عامدانه مدارس دخترانه را هدف قرار می‌دهند، در خطر است. از آبان ۱۴۰۱، هزاران دانش‌آموز مسموم و در بیمارستان بستری شده‌اند. مقامات در انجام تحقیقات مناسب و پایان دادن به این حملات قصور کرده‌اند و علائم دختران را تحت عناوینی نظیر "استرس"، "هیجان" و/یا "جو روانی" رد کرده‌اند.

اقدام کنید: به زبان و قلم خودتان یا با استفاده از متن پیشنهادی عفو بین‌الملل به مقامات جمهوری اسلامی نامه بنویسید:

دادستان کل، محمدجعفر منتظری

c/o Embassy of Iran to the European Union, Avenue Franklin Roosevelt No. 15, 1050 Bruxelles, Belgium

آقای محمد جعفر منتظری،

در بحبوحه حملات شیمیایی مداوم، در کارزاری که ظاهراً بسیار هماهنگ و سازماندهی شده، عامدانه مدارس دخترانه را در سراسر ایران هدف قرار داده است، نگرانی شدید خود را در رابطه با حق تحصیل، حق سلامت و حق حیات میلیون‌ها دختر دانش‌آموز در کشور اعلام می‌کنم. از آذر ۱۴۰۱ بیش از ۱۰۰ مدرسه مورد هدف قرار گرفته‌اند، برخی از آن‌ها بیش از یک بار. این حملات نخست در استان قم گزارش شد و از آن زمان به استان‌های دیگر گسترش یافته و با حملات روزانه به مدارس متعدد بیشتر شده است. این حملات باعث شده است که دختران دانش‌آموز با علائمی از جمله سرفه، مشکل تنفسی، سوزش بینی و گلو، تپش قلب، سردرد، تهوع، استفراغ و بی‌حسی در اندام‌ها بستری شوند. برخی از والدین برای حفظ امنیت دختران خود آنان را از مدرسه خارج کرده‌اند. از زمانی که اخبار حملات برای اولین بار منتشر شد، مقامات به دنبال پنهان کردن شدت و مقیاس آنها بوده و هنوز تحقیقات مؤثر و مستقلاً صورت نداده یا اقدامات معناداری برای پایان دادن به این حملات انجام نداده‌اند. در ماه اسفند، مقامات از دستگیری بیش از ۱۱۸ نفر به اتهام دست داشتن در "قاچاق بمب‌های بدبو" خبر دادند که به ادعای ایشان عامل اصلی مسمومیت‌ها بوده است. در ۲۵ فروردین ۱۴۰۱، علیرغم آمار رسمی مبنی بر اینکه ۱۳۰۰۰ دانش‌آموز دختر به دلیل مسمومیت تحت مراقبت‌های پزشکی قرار گرفته‌اند، وزیر بهداشت اعلام کرد که "شواهد محکمی" مبنی بر مسمومیت دختران دانش‌آموز وجود ندارد و گفت بیش از ۹۰ درصد از بیماری‌ها ناشی از "استرس" و "شیطنت" بوده است. سایر مقامات نیز به طور مشابه علائم تجربه شده توسط دختران دانش‌آموز را تحت عناوینی نظیر "اضطراب"، "هیجان" و/یا "جو روانی" رد کرده‌اند. مقامات همچنین تلاش کرده‌اند تا با قرار دادن والدین مضطرب، دختران مدرسه‌ای، معلمان، روزنامه‌نگاران و دیگران در معرض خشونت، ارباب و دستگیری در واکنش به اعتراض مسالمت‌آمیز آنان یا گزارش‌های‌شان در مورد کوتاهی مقامات در توقف مسمومیت‌ها، فراخوان‌های عمومی برای پاسخ‌گوسازی را خاموش کنند.

به نظر می‌رسد این مسمومیت‌ها یک کمپین هماهنگ برای تنبیه دختران دانش‌آموز در واکنش به مشارکت مسالمت‌آمیزشان در اعتراضات سراسری آغاز شده از شهریور ماه ۱۴۰۱ باشد که طی آن این دختران از جمله از طریق اقدامات مقاومت مدنی مانند برداشتن حجاب اجباری و نشان دادن موهای خود در ملاء عام در حالی که لباس مدرسه به تن داشتند، اعتراضات خود را نشان دادند. بسیاری از مردم ایران به دست داشتن عاملان وابسته به حکومت یا نیروهای حامی آنان در این حملات مشکوک هستند، به‌ویژه با توجه به قصور مقامات در اتخاذ اقدامات معنادار و تلاش آن‌ها برای خاموش کردن انتقادات و اعتراضات عمومی. عاملان این حملات همچنین به دلیل قوانین و سیاست‌های تبعیض‌آمیز و تحقیرآمیز جمهوری اسلامی که خشونت علیه زنان و دختران را تداوم می‌بخشد، قدرت یافته‌اند.

من از شما می‌خواهم که فوراً تحقیقات مستقل، کافی و مؤثر در مورد مسمومیت دختران دانش‌آموز در ایران انجام داده و هر کسی را که طی روند دادرسی منصفانه مسئول شناخته می‌شود، بدون توسل به مجازات اعدام، به عدالت بسپارید. مقامات باید اطمینان حاصل کنند که دختران از دسترسی برابر و ایمن به آموزش برخوردار هستند و در مقابل هر گونه خشونت محافظت می‌شوند. من همچنین از شما می‌خواهم که اجازه دهید کارشناسان بین‌المللی مستقل از جمله گزارشگر ویژه سازمان ملل در مورد وضعیت حقوق بشر در ایران، گزارشگر ویژه سازمان ملل متحد در مورد حق آموزش، گزارشگر ویژه سازمان ملل در مورد خشونت علیه زنان و دختران و گزارشگر ویژه سازمان ملل در مورد حق بر سلامت برای بررسی این حملات از ایران بازدید کنند.

مسمومیت دانش آموزان دختر در مقاطع ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان صورت گرفته است. اولین حمله گزارش شده به یک مدرسه دخترانه در ۹ آذر ۱۴۰۱ در شهر قم استان قم رخ داد که طی آن ۱۸ دانش آموز دختر مسموم شدند. مقامات تلاش کردند تا گزارش‌های مربوط به این حمله را مسکوت کنند. خبر وقوع آن تنها زمانی منتشر شد که دو هفته بعد، در ۲۲ آذر، دوباره همان مدرسه مورد حمله قرار گرفت و ۵۱ دختر دانش‌آموز دیگر مسموم شدند. والدینی که با رسانه‌های داخل ایران در رابطه با واقعه دوم مصاحبه کردند، گفتند که مقامات از انتشار نتایج سم‌شناسی که علت مسمومیت قبلی و شکل گاز مصرفی را نشان می‌دهد، خودداری کرده‌اند. دانش آموزان بستری در بیمارستان طی مصاحبه با رسانه‌ها گفتند که آن‌ها متوجه بوی غیرعادی گاز در مدرسه شده و سپس دچار تنگی نفس، بی‌حسی و درد در پاها و مشکل در راه رفتن گشته‌اند. رسانه‌های دولتی گزارش دادند که دست کم ۳۰ خانواده در خصوص مسمومیت دانش آموزان به دادسرای عمومی و انقلاب قم شکایت رسمی کردند. مقامات اعلام کردند که دادسرای عمومی و انقلاب قم کارگروه ویژه‌ای را برای رسیدگی تعیین کرده است، اما از آن زمان تاکنون اطلاعات بیشتری به صورت علنی منتشر نشده است.

از زمان اولین حملات، این حملات به طور تصاعدی افزایش یافته است، به طوری که رسانه‌های مستقل و سازمان‌های حقوق بشری گزارش داده‌اند که بیش از ۳۰۰ حمله جداگانه در بیش از ۱۰۰ مدرسه دخترانه در سراسر ایران رخ داده است. به گزارش رسانه‌های مستقل و گروه‌های حقوق بشری، آخرین حملات در روزهای ۲۵، ۲۶، ۲۷ فروردین ۱۴۰۲ در مدارس متعددی در استان‌های البرز، اردبیل، آذربایجان شرقی، اصفهان، فارس، کرمانشاه، خوزستان، کردستان، مازندران، تهران و آذربایجان غربی صورت گرفته است. ویدئوهایی که در ماه‌های گذشته در فضای مجازی منتشر شده است، صحنه‌های آشفته‌ای از دختران دانش‌آموز را در وضعیت مضطرب در محوطه مدرسه و در حال سرفه و تقلا برای نفس کشیدن نشان می‌دهد، در حالی که ویدئوهای دیگر از داخل بیمارستان‌ها تعداد زیادی از دختران دانش‌آموز را نشان می‌دهد که تحت درمان پزشکی هستند. در ماه بهمن، روزنامه نگاران مستقل خارج از ایران گزارش دادند که یک دختر ۱۱ ساله بر اثر مسمومیت در مدرسه اش در قم جان خود را از دست داده است، اما مقامات این گزارش‌ها را تکذیب کردند و رسانه‌های دولتی مقالاتی را منتشر کردند که علت مرگ را بیماری ویروسی تنفسی و بیماری کلیوی عنوان می‌کرد. اعضای خانواده این دختر در ویدئویی که از رسانه‌های دولتی پخش شد و در پست‌های مکتوب خود در شبکه‌های اجتماعی اعلام کردند که وی بر اثر عارضه کلیوی و بیماری عفونی فوت کرده است. با توجه به الگوی طولانی مدت مقامات جمهوری اسلامی ایران در تحت فشار قرار دادن خانواده‌های قربانیان و اجبار آن‌ها به بیانیه‌های عمومی مطابق با روایت‌های حکومتی، عفو بین‌الملل نگران است که این خانواده ممکن است تحت فشار مجبور به ارائه این اظهارات شده باشند.

علیرغم اظهارات متعدد مقامات کشور از جمله رهبر، رئیس‌جمهور، رئیس قوه قضائیه و دادستان کل کشور مبنی بر جدی گرفتن این مسمومیت‌ها، مقامات هیچ اطلاعی از نتیجه تحقیقات در مورد گازهای شیمیایی مورد استفاده برای مسموم کردن دختران دانش‌آموز به خانواده‌ها و مردم ارائه ندادند، هیچ یک از عاملان را پاسخ‌گو نکرده و در اتخاذ تدابیر کافی برای محافظت از دختران دانش‌آموز در برابر حملات گسترده به مدارس، از جمله حملات مکرر به برخی از مدارس، قصور کرده‌اند. در عین حال، مقامات روایات ضد و نقیضی در مورد این حملات ارائه داده‌اند، نظیر مقصر دانستن جو روانی به جای مسمومیت در مورد علائم تجربه شده توسط دختران دانش‌آموز، و همزمان انداختن مسئولیت مسمومیت‌ها به گردن «توطئه‌های دشمن» که قصد «التهاب جامعه» را دارند. علاوه بر این، مقامات تلاش کرده‌اند مانع از دسترسی کامل بیماران و خانواده‌های آنها به حقیقت در مورد علت مسمومیت‌ها توسط شونند و گزارش رسانه‌ها را در مورد این موضوع مسکوت سازند. طبق اطلاعات دریافتی عفو بین‌الملل از یک پزشک در داخل ایران، وزارت بهداشت پروتکلی را برای مراکز درمانی در کشور صادر کرده است که به کادر پزشکی دستور می‌دهد علائمی را که دختران دانش‌آموز در اثر حملات گاز شیمیایی متحمل می‌شوند به «استرس» نسبت دهند. مقامات همچنین به طور خودسرانه حداقل یک خبرنگار را که در مورد مسمومیت‌ها گزارش می‌داد دستگیر کرده و چندین نفر دیگر را برای بازجویی احضار کرده‌اند. عدم توقف مسمومیت‌ها منجر به افزایش انتقادات و اعتراضات عمومی از سوی والدین مضطرب، دختران دانش‌آموز، معلمان و دیگران شده است که به نوبه خود با اقدامات سرکوبگرانه همیشگی مسئولان مواجه شده‌اند. در ماه فروردین، مقامات اعتراضات سازمان‌دهی شده توسط اتحادیه‌های معلمان در رابطه با مسمومیت‌ها و شرایط کاری را با توسل به ضرب و شتم، اسپری فلفل و گاز اشک‌آور به صورت خشونت‌آمیز سرکوب و متفرق کردند. در همان ماه، فیلم‌هایی که در شبکه‌های اجتماعی به اشتراک گذاشته شد، نشان می‌داد که لباس شخصی‌ها و ماموران امنیتی با یونیفرم با شدت به مادر یک قربانی در خارج از مدرسه‌ای در تهران حمله می‌کنند و او را محکم هل می‌دهند و می‌کشند و دست‌هایشان را روی دهانش می‌گیرند تا فریادهایش را خاموش کنند. در ۲۰ فروردین، در پی مسمومیت دیگری در یک مدرسه دخترانه در سقز، استان کردستان، گزارش‌هایی منتشر شد مبنی بر اینکه نیروهای امنیتی با دستگیری چند نفر به اعتراضات علیه این حمله پاسخ دادند. روز ۲۶ فروردین، نیروهای امنیتی در شاهین شهر استان اصفهان به سوی والدین، معلمان و حامیان مضطربی که در اعتراض به ادامه مسمومیت دانش‌آموزان در مقابل ساختمان آموزش و پرورش این شهر تجمع کرده بودند، گاز اشک‌آور شلیک کردند.